

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Νοέμβριος 2019

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, της μεταποίησης, καθώς και καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) και τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά το γενικό κλίμα στον συγκεκριμένο τομέα (Τρέχουσα Κατάσταση και Προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς. Η στάθμιση του δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διεξάγονται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Η έρευνα καταναλωτών γίνεται με τη χρήση τυχαίου δείγματος. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Περίληψη

Τον Νοέμβριο 2019, το οικονομικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να αυξάνεται κατά 1,2 μονάδες σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2019. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην ενδυνάμωση του επιχειρηματικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών και των κατασκευών, καθώς και στη βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.

Η άνοδος του κλίματος στις υπηρεσίες σχετίζεται με θετικότερες αξιολογήσεις της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων και του κύκλου εργασιών τους κατά το τελευταίο τρίμηνο, όπως, επίσης, και με προς τα πάνω αναθεώρηση των προσδοκιών για τη ζήτηση υπηρεσιών το επόμενο τρίμηνο. Στον τομέα των κατασκευών το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε κυρίως λόγω πιο αισιόδοξων εκτιμήσεων για τον αριθμό των εργαζομένων στον κλάδο κατά το επόμενο τρίμηνο.

Οι καταναλωτές τον Νοέμβριο αξιολόγησαν λιγότερο δυσμενώς την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους κατά τους τελευταίους 12 μήνες, αναθεώρησαν προς τα πάνω τις προσδοκίες τους για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση της χώρας και παρουσιάστηκαν λιγότερο αρνητικοί σε σχέση με μελλοντικές δαπάνες για μεγάλες αγορές, με αποτέλεσμα τη βελτίωση του καταναλωτικού κλίματος.

Το κλίμα στο λιανικό εμπόριο υποχώρησε ελαφρώς λόγω πιο συγκρατημένων εκτιμήσεων για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου, ενώ το κλίμα στη μεταποίηση κυμάνθηκε κοντά στα θετικά επίπεδα του περασμένου μήνα.

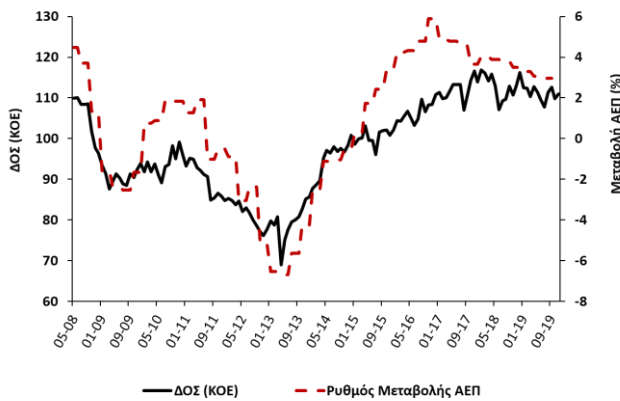
Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Υπουργείο Οικονομικών και το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Co-funded by
the European Union

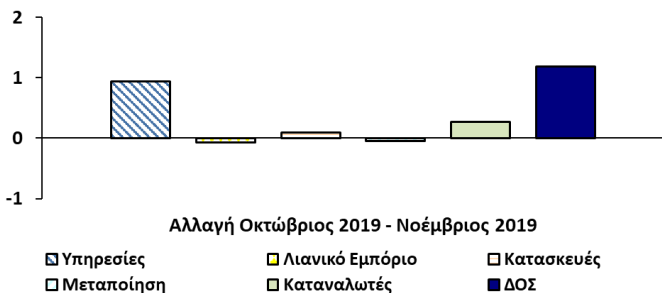

Τον Νοέμβριο 2019, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο αυξήθηκε κατά 1,2 μονάδες σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2019 (Διάγραμμα 1, Πίνακας 1). Η αύξηση του ΔΟΣ τον Νοέμβριο οφείλεται κυρίως στην ενδυνάμωση του επιχειρηματικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών και των κατασκευών, καθώς και στη βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ¹

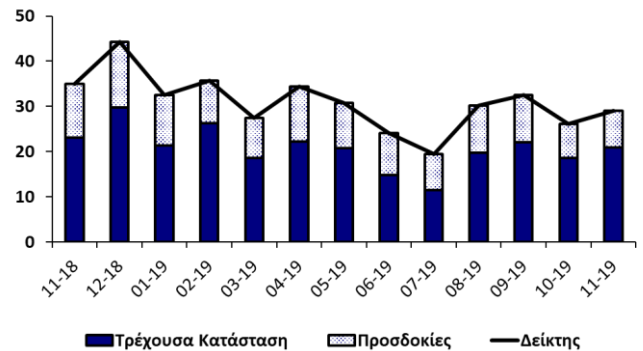
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε λόγω καλύτερης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την οικονομική τους κατάσταση και τη ζήτησή τους το τελευταίο τρίμηνο ήταν θετικότερες συγκριτικά με τον περασμένο μήνα και, παράλληλα, οι εκτιμήσεις τους για τον κύκλο εργασιών το επόμενο τρίμηνο αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω. Συγκριτικά με τον Οκτώβριο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την απασχόλησή τους το τελευταίο τρίμηνο ήταν δυσμενέστερες και οι εκτιμήσεις τους για τον αριθμό των εργαζομένων τους

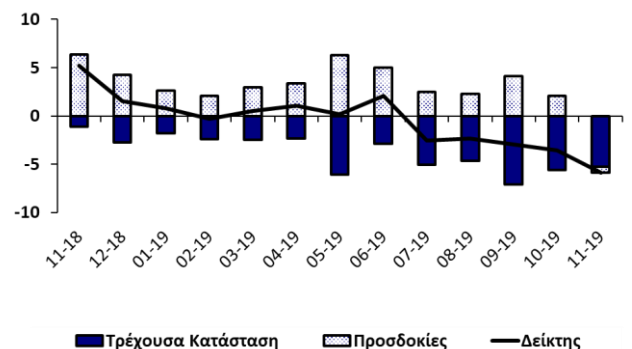
κατά το επόμενο τρίμηνο καταγράφηκαν πιο απαισιόδοξες. Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τις τιμές πώλησης των υπηρεσιών τους αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε ελαφρώς λόγω επιδείνωσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 4, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις του τελευταίου τριμήνου, καθώς και οι αξιολογήσεις για τα τρέχοντα αποθέματα κυμάνθηκαν κοντά στα αρνητικά επίπεδα του Οκτωβρίου. Τον Νοέμβριο οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το επόμενο τρίμηνο σχετικά με τις πωλήσεις τους και τις παραγγελίες σε προμηθευτές, αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω. Αντίθετα, οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για το επόμενο τρίμηνο αναφορικά με τον αριθμό των εργαζομένων τους και τις τιμές πώλησης των προϊόντων τους, αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

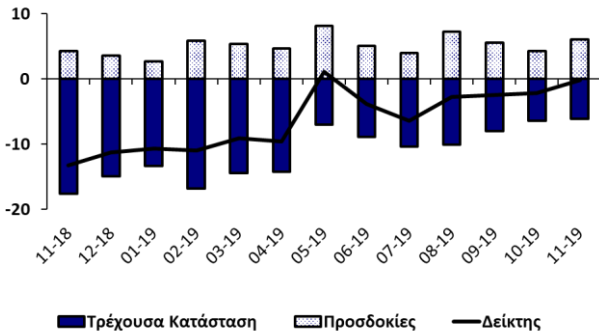

Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα σημείωσε άνοδο από τα αρνητικά επίπεδα του περασμένου μήνα, κυρίως λόγω καλύτερης των προσδοκιών (Διάγραμμα 5, Πίνακας 1). Οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για τη δραστηριότητά τους το τελευταίο τρίμηνο ήταν ευνοϊκότερες συγκριτικά με τον Οκτώβριο, αλλά οι απαντήσεις τους για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) παρέμειναν κοντά στα αρνητικά επίπεδα του περασμένου μήνα. Τον Νοέμβριο οι

¹ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές, διορθωμένο ως προς τις εποχιακές διακυμάνσεις και τις εργάσιμες μέρες) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, «Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 2ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2019 (ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)», 21/10/19 και «Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ (Προκαταρκτική Εκτίμηση), 3ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2019», 14/11/19).

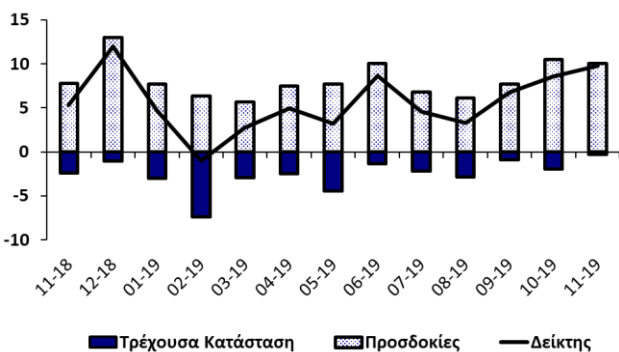
εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τον αριθμό των εργαζομένων τους κατά το επόμενο τρίμηνο ήταν πιο αισιόδοξες απ' ό,τι τον Οκτώβριο. Επίσης, οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης κατά το επόμενο τρίμηνο αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα κυμάνθηκε κοντά στα θετικά επίπεδα του περασμένου μήνα (Διάγραμμα 6, Πίνακας 1). Συγκριτικά με τον Οκτώβριο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή του τελευταίου τριμήνου σημείωσαν περαιτέρω βελτίωση. Επιπρόσθετα, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες παραγγελίες ήταν λιγότερο αρνητικές συγκριτικά με τον περασμένο μήνα. Οι αξιολογήσεις των αποθεμάτων τελικών προϊόντων αποτύπωσαν τάσεις ανόδου στο στοκ, επιβαρύνοντας το κλίμα. Τον Νοέμβριο οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την παραγωγή και τις τιμές πώλησης κατά το επόμενο τρίμηνο παρέμειναν κοντά στα θετικά επίπεδα του Οκτωβρίου. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τον αριθμό των εργαζομένων τους κατά το επόμενο αναθεωρήθηκαν ελαφρώς προς τα κάτω, παραμένοντας όμως θετικές.

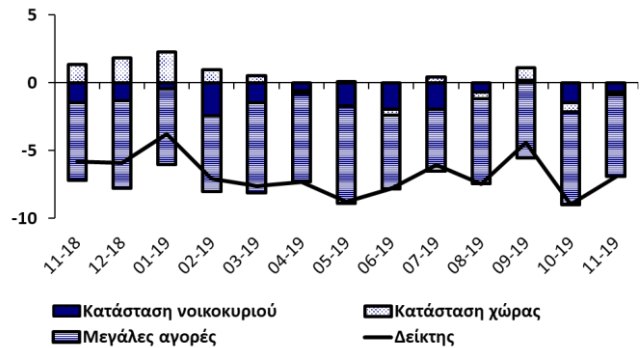
Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Νοέμβριο βελτιώθηκε συγκριτικά με τον Οκτώβριο (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των

νοικοκυριών τους, αλλά και της Κύπρου γενικότερα, κατά τους τελευταίους 12 μήνες, ήταν ευνοϊκότερες συγκριτικά με τον Οκτώβριο. Τον Νοέμβριο οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους παρέμειναν στα οριακά αρνητικά επίπεδα του περασμένου μήνα, ενώ οι προσδοκίες τους για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση της χώρας καταγράφηκαν λιγότερο αισιόδοξες σε σύγκριση με τον Οκτώβριο. Επιπρόσθετα, οι καταναλωτές τον Νοέμβριο παρουσιάστηκαν πιο αισιόδοξοι αναφορικά με τις συνθήκες στην αγορά εργασίας, με σημαντικό ποσοστό να αναμένει περαιτέρω μείωση της ανεργίας κατά τους επόμενους 12 μήνες.

Διάγραμμα 7: Δείκτης Οικονομικού Κλίματος – Καταναλωτές (συνεισφορά συνιστωσών)

Οι απαντήσεις των καταναλωτών για τις τιμές τους τελευταίους 12 μήνες και οι προσδοκίες τους για τις τιμές τους επόμενους 12 μήνες, υποχώρησαν σε αρνητικά επίπεδα τον Νοέμβριο, υποδηλώνοντας ότι οι καταναλωτές δεν έχουν αντιμετωπίσει αλλά ούτε και αναμένουν σημαντικές αυξήσεις στις τιμές.

Τον Νοέμβριο οι απαντήσεις των καταναλωτών για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για μεγάλες αγορές όπως, επίσης, και για αποταμίευση ήταν λιγότερο αρνητικές. Παράλληλα, οι καταναλωτές παρουσιάστηκαν λιγότερο συγκρατημένοι απ' ό,τι τον Οκτώβριο σε σχέση με μελλοντικές δαπάνες για μεγάλες αγορές. Τον Νοέμβριο οι καταναλωτές παρουσιάστηκαν περίπου το ίδιο αρνητικοί όπως και τον Οκτώβριο ως προς το ενδεχόμενο αποταμίευσης.

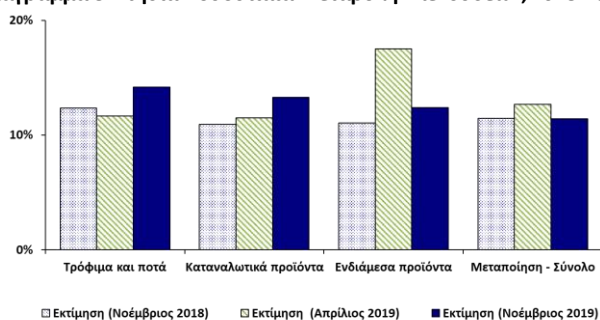
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Νοέμβριο 2019 αυξήθηκε κατά 1,2 μονάδες σε σχέση με τον Οκτώβριο 2019. Η αύξηση οφείλεται στην άνοδο του επιχειρηματικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών και των κατασκευών, καθώς και στη βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Το κλίμα στο λιανικό εμπόριο υποχώρησε ελαφρώς λόγω επιδείνωσης των προσδοκιών, ενώ το κλίμα στη μεταποίηση κυμάνθηκε κοντά στα θετικά επίπεδα του περασμένου μήνα.

Έρευνες Επενδύσεων

Οι Έρευνες Επενδύσεων διεξάγονται μεταξύ επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και στοχεύουν στη συλλογή πληροφοριών για τα επενδυτικά τους σχέδια. Τα στοιχεία συλλέγονται δύο φορές το χρόνο, Απρίλιο και Νοέμβριο, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων στις διάφορες χώρες της ΕΕ. Οι έρευνες στην Κύπρο διενεργούνται τηλεφωνικώς ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 300 επιχειρήσεων, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Στις έρευνες Απριλίου και Νοεμβρίου χρησιμοποιούνται διαφορετικά ερωτηματολόγια. Τον Απρίλιο οι επιχειρήσεις δηλώνουν τυχόν μεταβολές στις επενδύσεις τους την προηγούμενη χρονιά σε σχέση με πριν δυο χρόνια, και την τρέχουσα χρονιά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Η έρευνα του Νοεμβρίου περιλαμβάνει πιο λεπτομερές ερωτηματολόγιο, για τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδύσεις και τον σκοπό που διεξάγονται οι επενδύσεις. Τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται κατά διάφορους υποτομείς της μεταποίησης όπως τρόφιμα/ποτά, καταναλωτικά προϊόντα και ενδιάμεσα προϊόντα.

Στο Διάγραμμα 8 παρουσιάζονται οι διαδοχικές εκτιμήσεις σχετικά με την ποσοστιαία ετήσια μεταβολή των επενδύσεων το 2019 σε σχέση με το 2018 στον τομέα της μεταποίησης, καθώς και σε ορισμένους υποτομείς της.² Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2019, η εκτίμηση των επιχειρήσεων για την ποσοστιαία μεταβολή των επενδύσεών τους το 2019 σε σχέση με το 2018 ανέρχεται, κατά μέσο όρο, στο 11%. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων κυμάνθηκαν σε επίπεδα παρόμοια με αυτά που καταγράφηκαν στις προηγούμενες δύο Έρευνες. Αρχικά, στην Έρευνα του Νοεμβρίου 2018, οι επιχειρήσεις εκτίμησαν, κατά μέσο όρο, ότι οι επενδύσεις τους το 2019 θα αυξάνονταν κατά 11% σε σχέση με το 2018. Στην Έρευνα Απριλίου 2019, οι επιχειρήσεις παρουσίαστηκαν πιο αισιόδοξες εκτιμώντας αύξηση των επενδύσεων της τάξης του 13%. Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2019, οι επιχειρήσεις αναθεώρησαν ελαφρώς προς τα κάτω τις εκτιμήσεις τους, με το ποσοστό αύξησης των επενδύσεων για το 2019 να διαμορφώνεται στο 11%, όπως ήταν και η αρχική τους εκτίμηση (Νοέμβριος 2018).

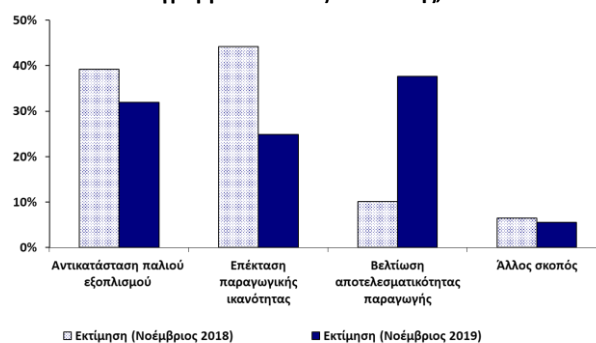
Διάγραμμα 8: Ετήσια Ποσοστιαία Μεταβολή Επενδύσεων, 2018-2019

Τον Νοέμβριο 2019, η πιο αισιόδοξη εκτίμηση για τη μεταβολή στις επενδύσεις προέρχεται από τον κλάδο των τροφίμων και ποτών (14%), ενώ ελαφρώς μικρότερη

αύξηση στις επενδύσεις εκτιμάται στους κλάδους καταναλωτικών προϊόντων (13%) και ενδιάμεσων προϊόντων (12%). Συγκρίνοντας τις εκτιμήσεις Απριλίου 2019 και Νοεμβρίου 2019, ο υποτομέας ενδιάμεσων προϊόντων, που τον Απρίλιο εκτιμούσε τη μεγαλύτερη αύξηση (18%), παρουσίασε τη μεγαλύτερη αναθεώρηση προς τα κάτω. Αντίθετα, προς τα πάνω αναθεωρήθηκαν οι εκτιμήσεις στους κλάδους των καταναλωτικών προϊόντων και των τροφίμων και ποτών.

Διάγραμμα 9: Σκοπός Επένδυσης, 2019

Στο Διάγραμμα 9 παρουσιάζονται οι διαδοχικές εκτιμήσεις σχετικά με τον σκοπό της επένδυσης για το 2019.³ Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2019, ως ο δημοφιλέστερος σκοπός των επενδύσεων για το 2019 παρουσιάζεται η βελτίωση αποτελεσματικότητας παραγωγής και ακολουθεί η αντικατάσταση παλιού εξοπλισμού, με ποσοστά 38% και 32%, αντίστοιχα. Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2018 καταγράφηκε διαφορετική κατάταξη, αφού ποσοστά της τάξης 44% και 39% δήλωσαν ότι οι επενδύσεις το 2019 σχετίζονται με επέκταση της παραγωγικής ικανότητας και αντικατάσταση παλιού εξοπλισμού, αντίστοιχα.

² Στις επενδύσεις περιλαμβάνονται τόσο η αντικατάσταση του παλιού εξοπλισμού της επιχείρησης, όσο και η απόκτηση νέου εξοπλισμού, η αγορά ή κατασκευή νέων κτιρίων, η επέκταση παλιών κτιρίων και άλλα έργα υποδομής, όπως είναι τα έργα για έλεγχο της ρύπανσης, βελτίωση της ασφάλειας κλπ.

³ Και στις δύο έρευνες (Νοέμβριος 2018, 2019) η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (πάνω από 60% και 70%, αντίστοιχα) δήλωσε ότι δεν θα προβεί σε καμία μορφή επένδυσης το 2019.

Πίνακας 1: Δείκτες και διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων ανά ερώτηση ¹

Μήνας	2018		2019										
	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	112,9	116,2	112,4	112,3	110,3	112,7	111,4	109,5	107,8	111,4	112,7	109,8	111,0
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα – Δείκτης ²	35	44	33	36	28	34	31	24	19	30	33	26	29
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	27	40	29	37	30	32	27	17	15	29	34	30	33
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	42	49	35	42	26	35	35	28	20	31	33	26	30
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	36	43	34	29	27	37	30	28	24	31	31	22	24
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	10	13	13	2	8	10	-2	6	-4	-4	7	2	-10
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	21	24	18	6	5	13	-3	15	4	8	15	5	-2
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	5	8	10	7	5	-1	1	3	-2	2	7	10	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα – Δείκτης ²	5	2	1	0	1	1	0	2	-3	-2	-3	-4	-6
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-1	-4	-6	-11	-9	-9	-15	-10	-16	-21	-20	-18	-17
Τρέχοντα αποθέματα ³	2	5	0	-4	-2	-2	3	-2	-1	-7	2	-1	-2
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	19	13	8	6	9	10	19	15	7	7	12	6	-2
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	9	13	-4	3	7	9	8	8	5	0	4	-4	-6
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	0	0	2	0	-3	-1	0	-1	0	1	2	-1	1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	2	4	6	8	2	6	4	6	5	5	5	1	8
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα – Δείκτης ²	-13	-11	-11	-11	-9	-10	1	-4	-6	-3	-2	-2	0
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	3	6	11	18	13	12	17	15	21	24	23	24	29
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-35	-30	-27	-34	-29	-28	-14	-18	-21	-20	-16	-13	-12
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	9	7	5	12	11	9	16	10	8	15	11	9	12
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	5	15	8	19	17	21	19	18	13	17	23	11	19
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα – Δείκτης ²	5	12	5	-1	3	5	3	9	5	3	7	9	10
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	4	22	12	4	7	9	1	7	10	1	8	18	23
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-19	-20	-27	-26	-26	-20	-22	-19	-23	-21	-24	-18	-8
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-17	-20	-20	-29	-23	-33	-25	4	-33	-41	-18	-14	-13
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-12	-17	-18	-3	-18	-13	-9	-15	-17	-13	-21	-12	-7
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	23	39	23	19	17	22	23	30	20	18	23	31	30
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	0	2	2	2	2	2	0	2	2	0	0	9	7
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	7	3	-2	2	6	1	3	4	4	1	3	3	4
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-6	-6	-4	-7	-8	-7	-9	-8	-6	-7	-4	-9	-7
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες ³	-5	-8	-6	-10	-6	-4	-7	-6	-7	-5	-4	-5	-2
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-1	2	4	0	1	2	1	-2	-1	3	4	-1	-1
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	5	4	10	5	4	4	5	-1	6	4	8	2	9
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	5	7	9	4	2	-1	0	-2	2	-2	4	-3	-1
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	17	12	7	8	13	15	15	13	4	-1	2	3	-2
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	7	2	-1	4	0	8	2	5	-2	-3	0	0	-5
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ⁴	-8	-8	-13	-8	-11	-11	-13	-4	-9	-4	-4	-1	-6
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-26	-17	-18	-21	-11	-17	-14	-24	-20	-13	-13	-18	-11
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες ³	-23	-26	-23	-22	-27	-26	-29	-22	-18	-25	-22	-27	-24
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-31	-28	-27	-29	-29	-28	-31	-33	-28	-31	-22	-33	-30
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες	-39	-42	-43	-48	-42	-37	-47	-44	-38	-38	-41	-46	-47
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	7	12	10	9	12	12	10	13	11	18	13	13	13

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf και https://ec.europa.eu/info/files/revised-consumer-confidence-indicator_en.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών

Πανεπιστήμιο Κύπρου

Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

Τηλέφωνο: 22893660, Τηλεομοιότυπο: 22895027

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy

Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy

Το δελτίο δημοσιεύει αποτελέσματα από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται στην Κύπρο και συντονίζονται από το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών ως μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος *Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys*. Το δελτίο εκφράζει απόψεις των συγγραφέων* μόνο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου.

* Χριστίανα Αναξαγόρου (email: anaxagorou.christiana@ucy.ac.cy)

* Νικολέττα Πασιουρτίδου (email: n.pashourtidou@ucy.ac.cy)

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο.